

Rekomendacja nr 14/2013

Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych

z dnia 4 lutego 2013 r.

w sprawie zasadności wydawania zgód na refundację produktu lecniczego Disulone (dapson), tabletki á 100 mg, we wskazaniu: pemfigoid oczny

Prezes Agencji rekomenduje uznanie za zasadne wydawanie zgód na refundację ze środków publicznych produktu leczniczego Disulone (dapson) tabletki á 100 mg, we wskazaniu: pemfigoid oczny.

Uzasadnienie rekomendacji

Prezes Agencji, podziela Stanowisko Rady Przejrzystości¹, iż pemfigoid oczny jest bardzo ciężką i bardzo trudną w leczeniu chorobą, prowadzącą do niepełnosprawności. Dowody o dość niskiej jakości sugerują, że dapson jest jednym z nielicznych leków, który może być skuteczny w leczeniu tej choroby.

Przedmiot wniosku

Zlecenie Ministra Zdrowia dotyczy zbadania zasadności wydawania zgód na refundację produktu leczniczego Disulone (dapson), tabletki á 100 mg, we wskazaniu: pemfigoid oczny, w trybie art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, dotyczącego produktów leczniczych nieposiadających pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i sprowadzanych z zagranicy na warunkach określonych w art. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne.

Wnioskowany produkt leczniczy nie posiada pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na terenie Polski i jest sprowadzany z zagranicy dla ratowania życia lub zdrowia pacjenta, bez konieczności uzyskiwania pozwolenia na dopuszczenie do obrotu (zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 6 września 2001 roku Prawo farmaceutyczne, Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271).

Problem zdrowotny

Pemfigoid bliznowaciejący oczny to rzadka skórno-śluzówkowa choroba autoimmunologiczna, która przebiega na poziomie błony podstawnej nabłonka spojówkowego. Powoduje powstawanie podskórnych i podnabłonkowych pęcherzy oraz bliznowaceń. Występuje samoistnie.

Charakterystyczne etapy przebiegu choroby to:

- Etap początkowy - objawy „przewlekłego zapalenia spojówek” z przerostem brodawkowatym,
- Etap drugi - przemijające pęcherze spojówkowe, które pękając powodują owrzodzenia, jak również błony rzekome,
- Etap końcowy - spływanie sklepień worka spojówkowego w wyniku postępującego włóknienia, spłaszczenie mięska łzowego, zrosty spojówkowe oraz ograniczenie ruchomości gałki.

Konsekwencją pemfigoidu jest głębokie upośledzenie wydzielania łez oraz wysychanie oka i utrata wzroku z powodu zmętnienia rogówki. Zmętnienie i bielmo rogówki mogą być skutkiem mechanicznego uszkodzenia przez bliznowato podwinięte powieki i nieprawidłowy wzrost rzęs.

Według opinii przekazanych przez ekspertów liczba pacjentów w Polsce może oscylować w przedziale wartości od 760 do 3800. W przypadku nowych zachorowań w ciągu roku liczba pacjentów może wahać się koło 380 pacjentów. W ocenie ekspertów 60% pacjentów z pemfigoidem ocznym kwalifikuje się do stosowania dapsonu.

Aktualnie obowiązująca praktyka kliniczna

W stanie ostrym stosowane są kortykosteroidy (wiąże się to jednak z ryzykiem zakażenia rogówki, jej owrzodzenia i perforacji), dlatego też zaleca się miejscowe stosowanie witaminy A. Należy starać się nie dopuścić do wtórnych infekcji (antybiotyki). W ciężkim stanie stosuje się leki cytostatyczne, dapson i leki immunosupresyjne.

Leczenie skutków jest objawowe: substytuty łez, leczenie operacyjne nieprawidłowego położenia brzegu powiekowego i rzęs, zamknięcie punktów łzowych (jeśli nie są zrośnięte w procesie bliznowacenia), w przypadku bielma - keratoproteza.

Opis wnioskowanego świadczenia

Dapson jest lekiem z grupy sulfonów, wykazującym działanie bakteriostatyczne i bakteriobójcze. Tradycyjnie stosuje się go w leczeniu trądu (w terapii skojarzonej), poza tym znajduje zastosowanie w DH i innych dermatozach, w profilaktyce malarii i pneumocytozy (Pneumocystis carinii pneumonia) u pacjentów z defektami immunologicznymi, zwłaszcza chorych na AIDS.

Mechanizm działania leku w pemfigoidzie ocznym nie został ustalony. Dapson tylko hamuje chorobę, nie wpływa na skórne osadzanie IgA. Może działać jako immunomodulator.

Wskazania zarejestrowane dla dapsonu to:

- USA:
 - o opryszczkowe zapalenie skóry,
 - o trąd
- Wielka Brytania:
 - o leczenie trądu (w terapii skojarzonej),
 - o DH i inne dermatozy,
 - o w kombinacji z pirymetaminą w profilaktyce malarii,
 - o profilaktyka pneumocytozy (Pneumocystiscarinii pneumonia) u pacjentów z defektami immunologicznymi, zwłaszcza chorych na AIDS.

Disulone jest lekiem nie posiadającym pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może jednak być sprowadzany z zagranicy, jeżeli jego zastosowanie jest niezbędne dla ratowania życia lub zdrowia pacjenta (import docelowy).

Dotychczas (dane dotyczą roku 2012) w ramach importu docelowego Departament Polityki Lekowej i Farmacji Ministerstwa Zdrowia procedował w sprawie leku Disulone, tabletki á 100 mg, w liczbie jak poniżej:

- Liczba zgód na sprowadzenie – 1548
- Liczba wniosków – refundacja – 661 (ok. 692 opakowania)
- Liczba zgód na refundację – 544

Dapson jest zarejestrowany w 27 krajach:

1. Indie	10. Korea Pd	19. Rosja
2. USA	11. Wlk. Brytania	20. Rumunia
3. Etiopia	12. Malta	21. Słowacja
4. Meksyk	13. Indie	22. Francja
5. Holandia	14. USA	23. Tajlandia
6. Holandia	15. Australia	24. Japonia
7. Dania	16. Nowa Zelandia	25. Afryka Pd
8. Norwegia	17. Malta	26. Japonia
9. Kanada	18. Niemcy	27. Portugalia

Efektywność kliniczna

W wyniku przeprowadzonego przeglądu dostępnych doniesień naukowych włączono do analizy 6 publikacji, w tym jedno randomizowane badanie kliniczne bez kontroli placebo opublikowane w 1986 roku porównujące dapson z cyklofosfamidem w leczeniu pemfigoidu ocznego w populacji 40 pacjentów.

Na podstawie odnalezionych publikacji można wnioskować, że dapson może być skuteczną terapią w leczeniu pemfigoidu ocznego.

- W przeglądzie Saw i wsp. 2008 zamieszczono informacje, że leczenie 47% pacjentów zakończyło się powodzeniem, natomiast 30% sukcesem z pewnymi ograniczeniami.
- W przeglądzie Miserocchi i wsp. 2012 w populacji 61 pacjentów najczęściej stosowanym lekiem był dapson (50%). W badanej populacji uzyskano kontrolę objawów u 90% pacjentów.
- Autorzy przeglądu Gurcan i wsp. 2009 wskazali dapson, jako najskuteczniejszy lek w terapii umiarkowanie aktywnego pemfigoidu bliznowatego oczu w porównaniu z cyklofosfamidem i azatiopryną (ogólny współczynnik odpowiedzi dapsonu stosowanego w monoterapii lub w połączeniu z kortykosteroidami lub immunosupresantami wynosił 84%).
- Wyniki badania randomizowanego Foster 1986 wskazują na przewagę cyklofosfamidu (100% odpowiedź na leczenie) nad dapsonem (70% odpowiedź na leczenie) w terapii pemfigoidu ocznego. Należy mieć na uwadze, że w badaniu brało udział 40 uczestników, a autorzy podkreślają, że gdyby zakwalifikować do leczenia tylko pacjentów w średnio lub nieznacznie zaawansowanym stadium choroby, uzyskano by pozytywną odpowiedź na leczenie w 88% przypadków.

Przeglądy Piette i wsp. 2011 oraz Kirtschig i wsp. 2002 odwołują się do publikacji Gurcan i wsp. 2009 oraz Foster 1986.

Bezpieczeństwo stosowania

W przytoczonych badaniach zostały wymienione stwierdzone działania niepożądane:

- W badaniu Foster 1986 u 19/20 pacjentów stwierdzono hemolizę, odnotowano spadek poziomu hemoglobiny, retikulocytozę (3-9%), nudności, wymioty, dyskomfort w obrębie jamy brzusznej (7/20 pacjentów), neuropatia obwodowa.

- Inne najczęściej spotykane działania niepożądane to leukopenia, uszkodzenie wątroby i nadciśnienie (Miserocchi i wsp. 2002). W badaniu Miserocchi i wsp. 2002 zauważono, że dapson jest odpowiedzialny za największą liczbę działań niepożądanych (43/61 pacjentów).
- W przeglądzie Gurcan i wsp. 2009 zamieszczono informację, że u 11% pacjentów leczonych dapsonem pojawiły się działania niepożądane wymagające przerwania leczenia.

Producent w charakterystyce produktu leczniczego wskazuje na konieczność zachowania środków ostrożności w przypadku pacjentów z chorobami serca i płuc. Bardziej narażeni na hemolityczne działania niepożądane są pacjenci z niedoborem dehydrogenazy glukozy-6-fosforanowej lub reduktazy methemoglobinowej, lub hemoglobiną M. Dapson należy stosować ostrożnie w przypadku anemii. Zalecane jest, aby ciężkie anemie zostały wyleczone przed rozpoczęciem terapii dapsonem.

Dapson jest przeciwwskazany u pacjentów wykazujących nadwrażliwość na sulfonamidy i sulfony lub którąkolwiek substancję pomocniczą (np. laktozę) oraz u pacjentów z ciężką niedokrwistością, porfirią, ciężkim niedoborem dehydrogenazy glukozy-6-fosforanowej.

Stosunek kosztów do efektów zdrowotnych

Nie dotyczy.

Wpływ na budżet płatnika

Nie oszacowano wpływu na budżet płatnika publicznego z powodu braku danych.

Omówienie rekomendacji wydawanych w innych krajach w odniesieniu do ocenianej technologii

Odnaleziono jedną rekomendację kliniczną dotyczącą leczenia w ocenianym wskazaniu.

Haute Autorité de Santé (HAS), styczeń 2011 r. - Pemfigoid bliznowaciejący jest często oporny na leczenie konwencjonalne. Pierwsza linia leczenia opiera się na preparacie dapson w połączeniu z lekami immunosupresyjnymi w ciężkiej lub zaawansowanej chorobie.

Wiele preparatów (dapson, IVIG, mykofenolanmofetylu, rytuksymab lub sulfasalazyna) wykazało pozytywną odpowiedź na leczenie u pacjentów chorych na pemfigoid w jednej lub więcej publikacji. Jednakże poziom dowodów naukowych tych publikacji jest niski, ponieważ informacje pochodzą z opisów pojedynczych przypadków lub ich serii.

W pemfigoidzie bliznowaciejącym ocznym w początkowym etapie następujące leki są rekomendowane:

- dapson: 50 do 150 mg/ dzień;
- sulfasalazyna: w przypadku nietolerancji lub nieskuteczności dapsonu.

W przypadku braku odpowiedzi lub niewystarczającej odpowiedzi po upływie 3 miesięcy, rekomendowane są następujące leki w połączeniu z lekami immunosupresyjnymi:

- mykofenolanmofetylu,
- cyklofosfamid doustnie;

Jeśli na nie również odpowiedź jest zbyt mała należy wprowadzić IV immunoglobuliny.

W późniejszym etapie (zmniejszone otwarcie szpary powiekowej lub pojawienie się zmętnienia rogówki) leki rekomendowane to:

- dapson: 50 do 150 mg/dzień, w połączeniu z:
 - o cyklofosfamidem w bolusie 750mg/m² miesięcznie,

- o lub etanerceptem: 25mg, 2 razy/tydzień podskórnice,
- o lub immunoglobulinami IV: 2 do 3g/kg przez 3 cykle IgIV dziennie, przy czym każdy cykl powtarza się co 2 do 6 tygodni,
- o lub rituximabem: 1 g IV, powtarzać raz na 15 dni; pierwszy wlew może być związany z podaniem kortykosteroidów (prednizolon) 0,5 do 1 mg/kg/dzień (jeżeli zapalenie oczu jest znaczne).

Wszystkie rekomendacje pozytywnie oceniały stosowanie hydrokortyzonu w powyższych wskazaniach. Hydrokortyzon zalecany jest zarówno w leczeniu dzieci, jak i dorosłych. Zalecany jest też w leczeniu kobiet w ciąży z uwagi na to, że nie przenika do łożyska.

Odnaleziono jedną rekomendację odnoszącą się do refundacji dapsonu w ocenianym wskazaniu ze środków publicznych.

Haute Autorité de Santé (HAS), 15 października 2008 r. - Rekomendowane jest utrzymanie na liście leków refundowanych (z 65% refundacją) preparatu Disolone (dapsonum + szczawian żelaza) we wcześniej ustalonych wskazaniach m.in. leczenie pemfigoidu.

Należy również zaznaczyć, że HAS rekomendował refundację preparatu Buccopert (beklometazon) z 35% zniżką dla pacjenta we wskazaniu leczenie pemfigoidu bliznowaciejącego.

Podstawa prawna rekomendacji:

Rekomendacja nr 14/2013 w sprawie zasadności wydawania zgód na refundację produktu leczniczego Disolone (dapson), tabletki á 100 mg, we wskazaniu: pemfigoid oczny została przygotowana na podstawie zlecenia Ministra Zdrowia z dnia 09.01.2013 r. (MZ-PLD-460-17184-3/AL/12), uzupełnionego pismem z dnia 24.01.2013 r. (MZ-PLD-460-17875-1/AL/13) oraz po uzyskaniu stanowiska Rady Przejrzystości nr 27/2013 z dnia 4 lutego 2013 w sprawie zasadności wydawania zgody na refundację produktu leczniczego Disolone (dapson), tabletki á 100 mg w pemfigoidzie ocznym.

Piśmiennictwo

1. Stanowisko Rady Przejrzystości nr 27/2013 z dnia 4 lutego 2013 w sprawie zasadności wydawania zgody na refundację produktu leczniczego Disolone (dapson) tabletki á 100 mg w pemfigoidzie ocznym.
2. Raport Nr: AOTM-DS-0431-2/2013 Disolone (dapsonum) tabletki 100 mg, we wskazaniu: Pemfigoid oczny. Raport ws. zasadności wydawania zgody na refundację produktu leczniczego.